

entuzjaści edukacji

Wyzwania polskiej polityki edukacyjnej z perspektywy rynku pracy

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak, IBE

Plan prezentacji

1. Wyzwania dla polityki rozwoju umiejętności w Polsce
2. Absolwenci i ich sytuacja na rynku pracy
3. Wybrane kompetencje pracujących
4. Potrzeby pracodawców
5. Uczenie się przez całe życie – wyzwanie i szansa
6. Polska Rama Kwalifikacji jako narzędzie wspierające LLL

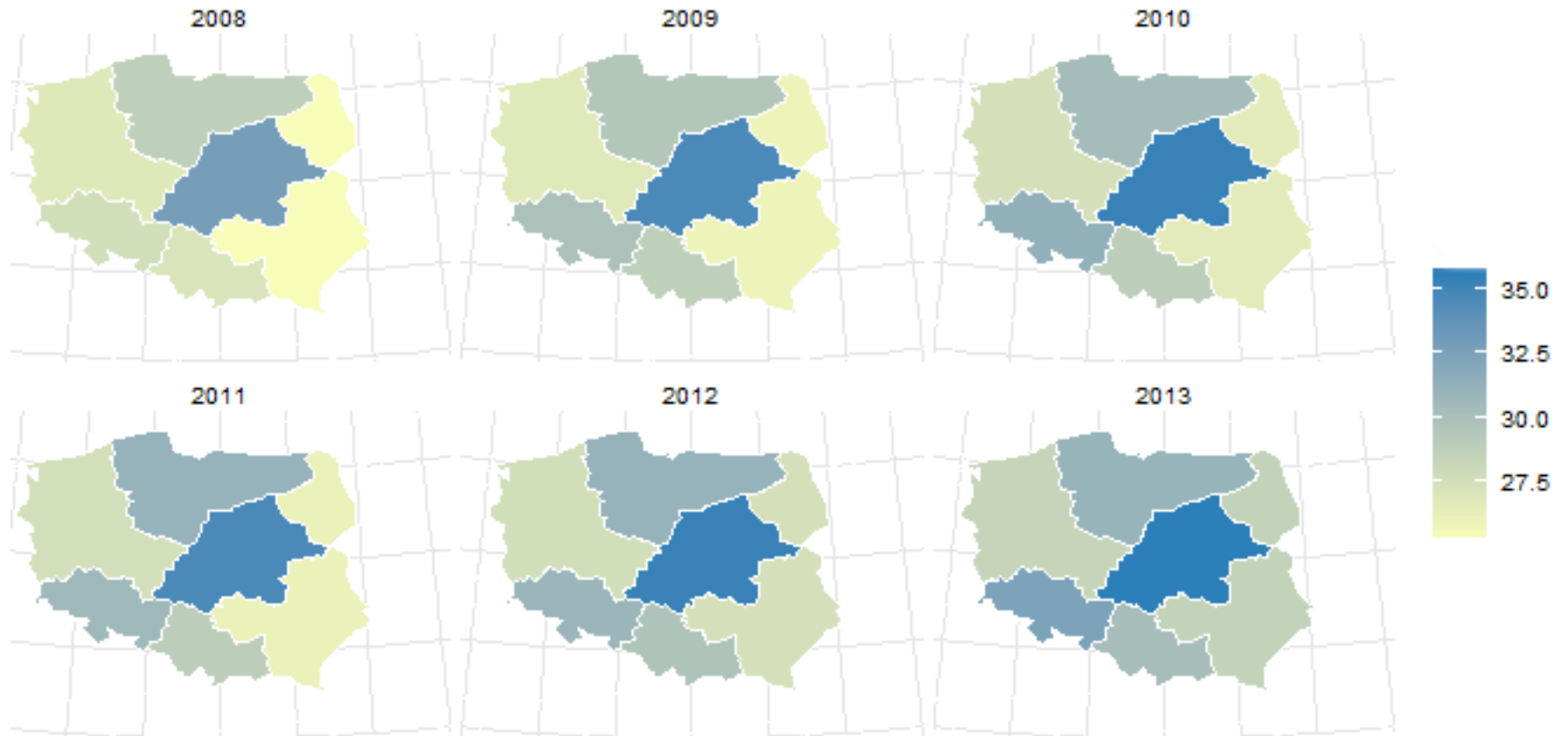

Wyzwania dla polityki rozwoju umiejętności z perspektywy międzynarodowej

- Strategia Europa 2020 – Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia:
 - Dopasowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb rynku pracy teraz i w przyszłości
 - Monitorowanie popytu na umiejętności
 - Analizowanie trendów na poziomie branżowym
 - Wdrażanie instrumentów europejskich: ERK, ESCO
- Lepsze umiejętności, lepsze życie, lepsza praca (OECD)
 - Rozwój brakujących w gospodarce kompetencji i umiejętności
 - Wzmacnianie uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie

Rośnie odsetek osób zatrudnionych w zawodach wymagających specjalistycznych umiejętności – przy utrzymaniu różnicowań regionalnych

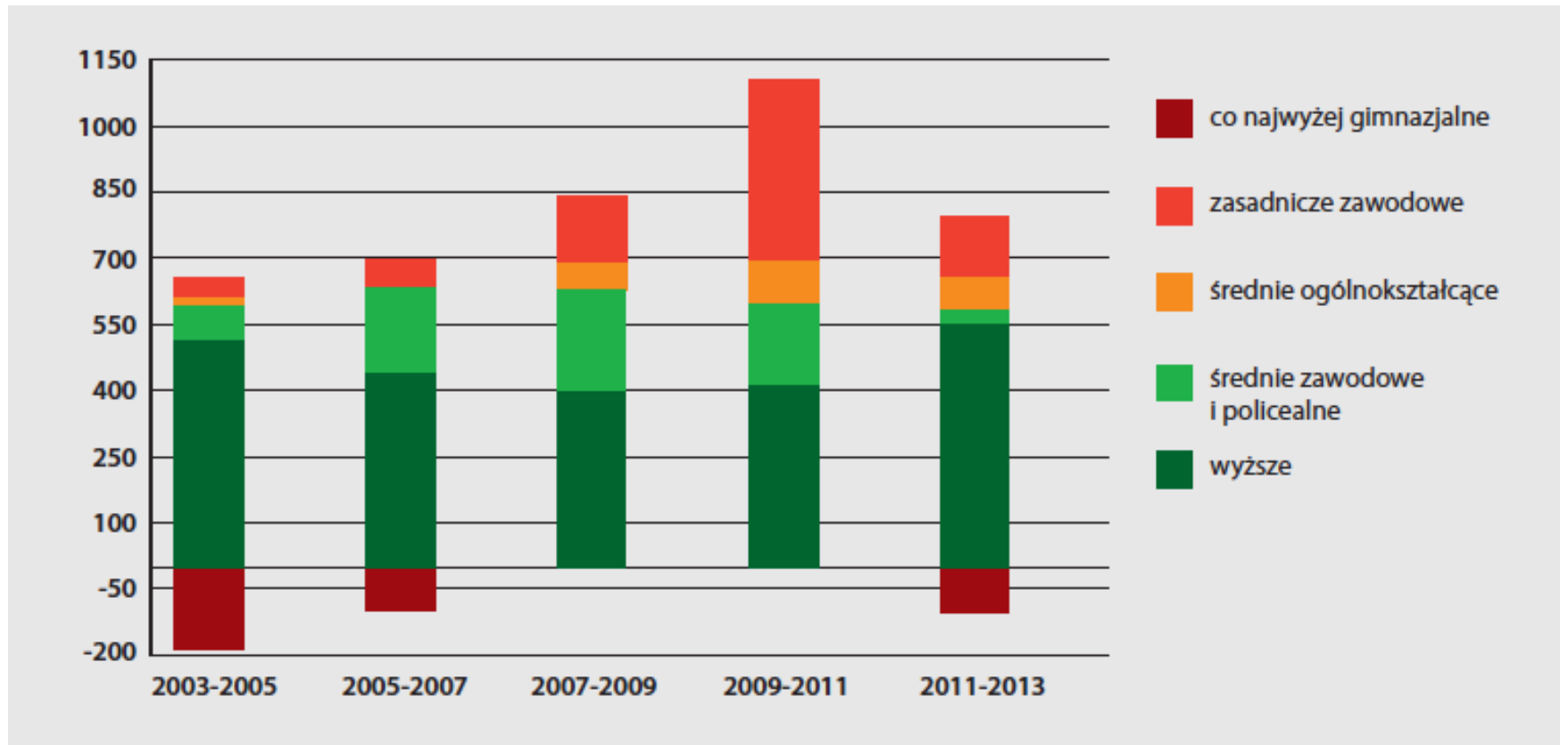

Źródło: obliczenia IBE na podstawie danych Eurostat

Zatrudnienie w Polsce rośnie głównie przez wzrost zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym, chociaż również liczy się wykształcenie zawodowe

Nominalna zmiana pracujących (w tys.) według poziomu wykształcenia

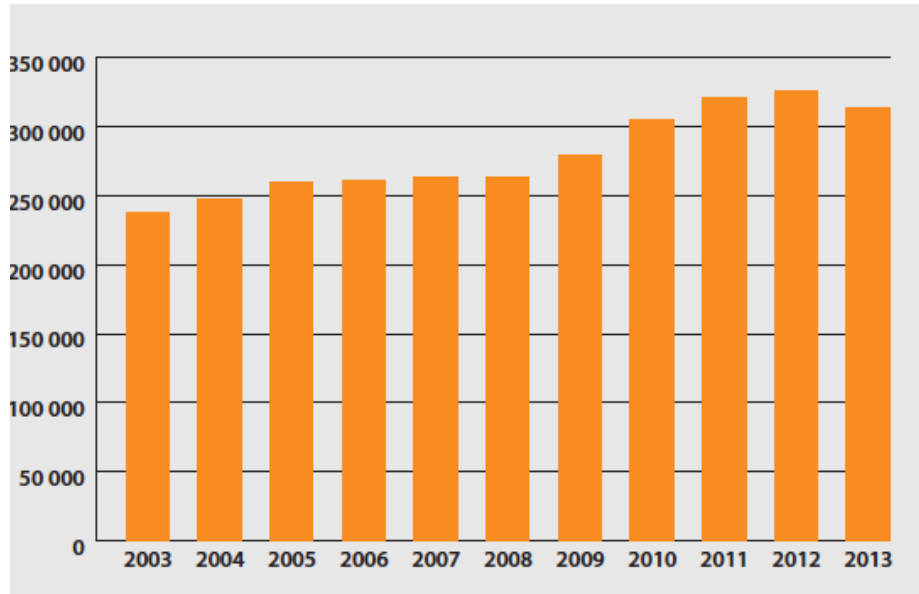

Źródło: obliczenia IBE na podstawie danych BAEL GUS

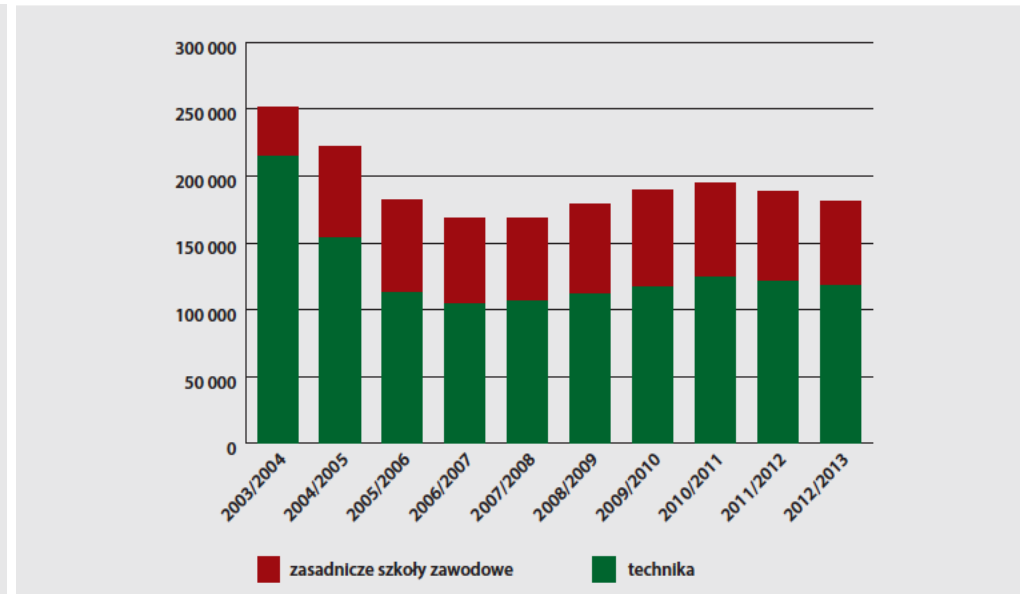

Liczba absolwentów spada ze względu na procesy demograficzne

Szkoły wyższe

Szkoły zawodowe

- Zmienia się struktura absolwentów: więcej osób kończy kierunki inżynieryjno-techniczne, medyczne, architekturę i budownictwo, przemysł i przetwórstwo
- W szkołach zawodowych znacząca rola kierunków z obszarów: inżynierii, budownictwa, procesów produkcyjnych

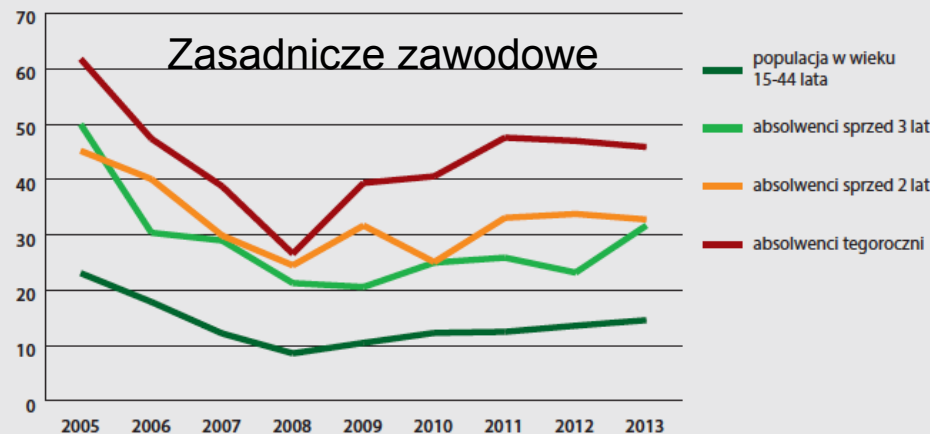
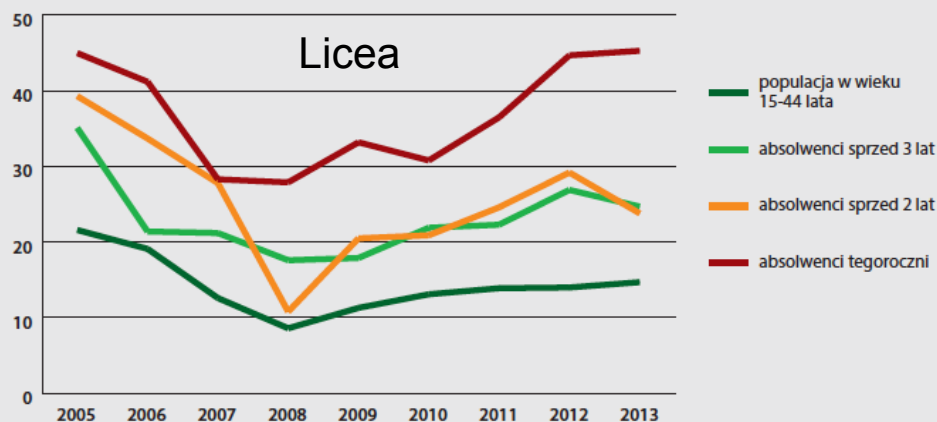
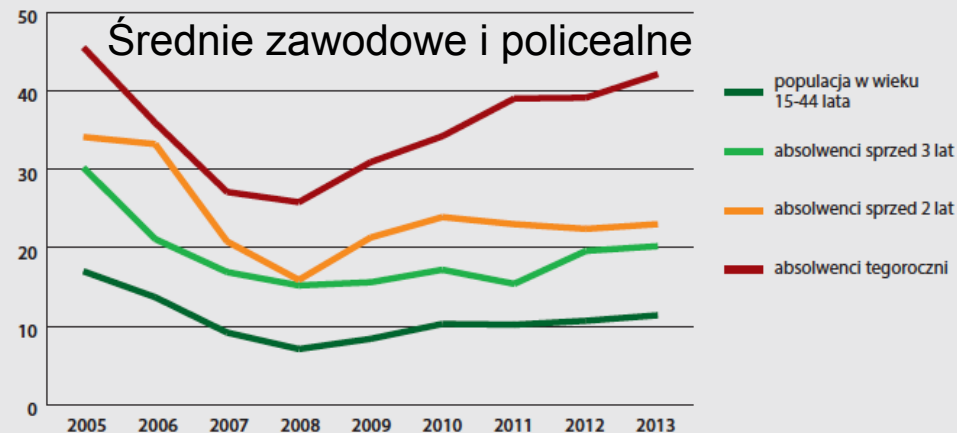
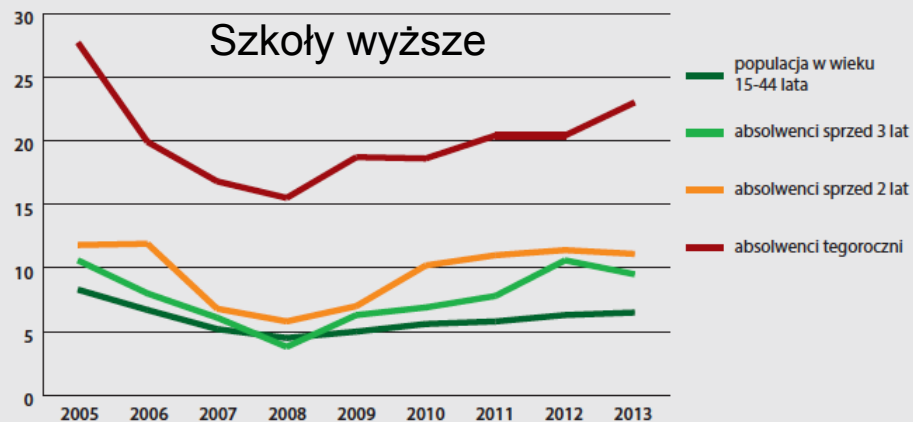

Trendy na rynku pracy w Polsce

- Wzrost zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem we wszystkich sektorach
 - Dominująca grupa zatrudnionych w sektorze usług nierynkowych
 - Największy udział pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym w rolnictwie
- Proces powyższy wynika zarówno ze zmian popytowych – pracodawcy potrzebują osób posiadających odpowiednie umiejętności i wiedzę, jak i podaźowych – młodzi ludzie wchodzący na rynek pracy częściej legitymują się wyższym wykształceniem

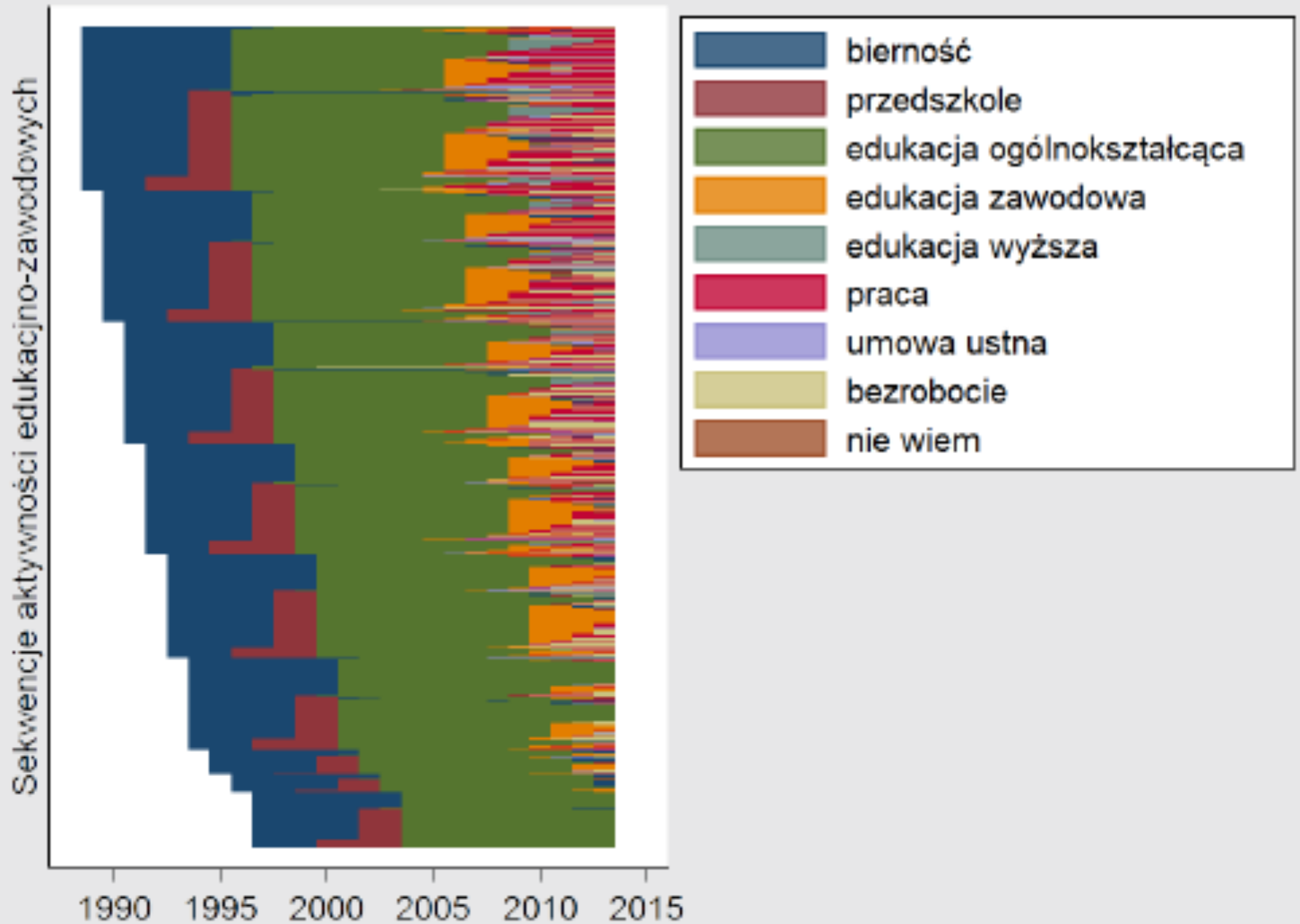
Jak absolwenci odnajdują się na rynku pracy?

Źródło: obliczenia IBE na podstawie danych BAEL

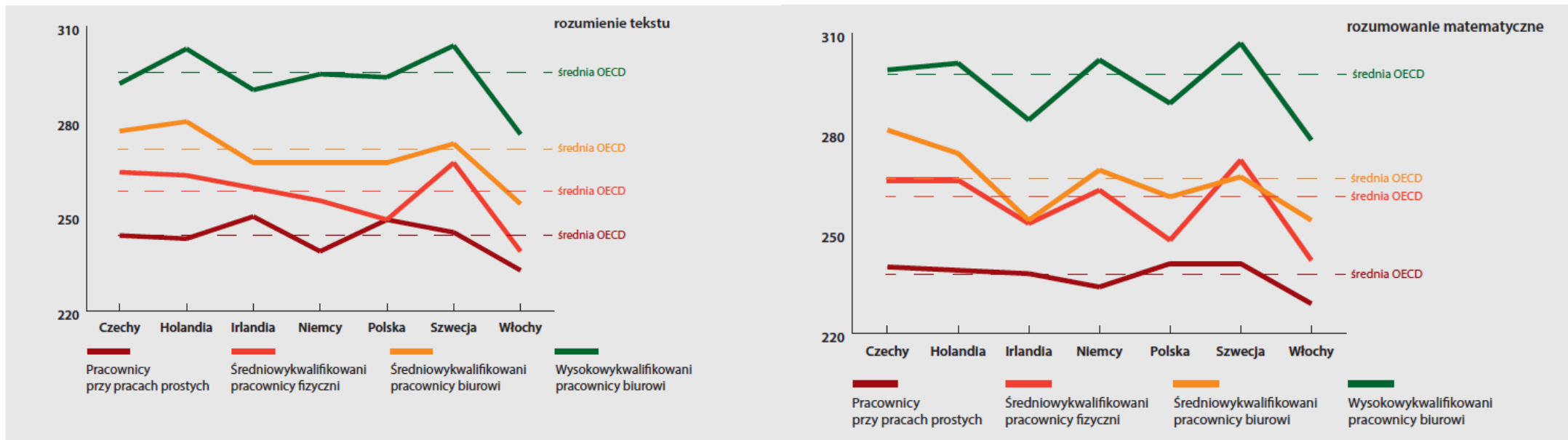
Ścieżki edukacyjne osób w wieku 16-24 lata

Źródło: obliczenia IBE na podstawie danych UDE

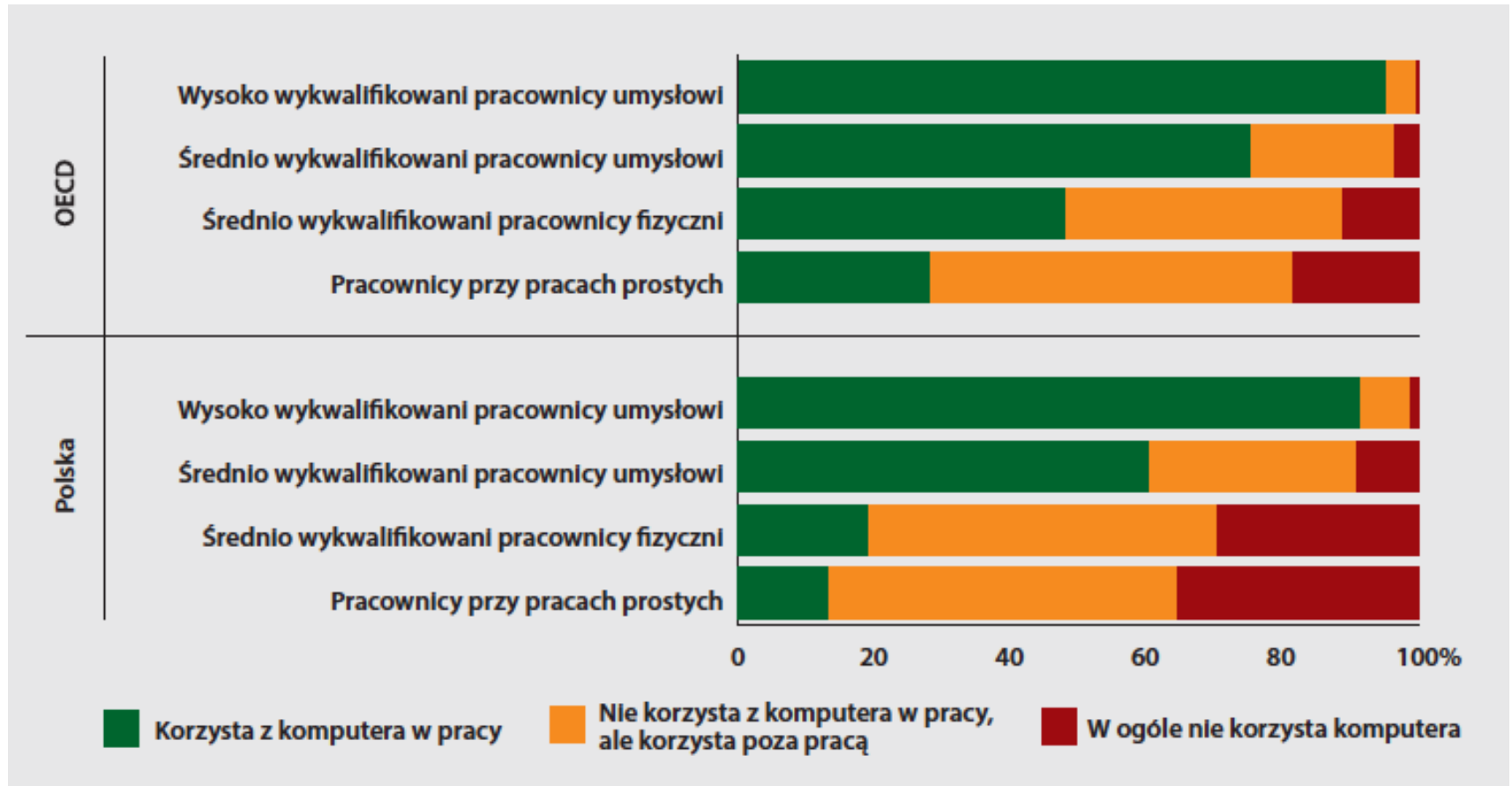
Kompetencje pracujących w Polsce są niższe niż przeciętna OECD szczególnie w przypadku pracowników średniowykwalifikowanych

Źródło: obliczenia IBE na podstawie danych PIAAC

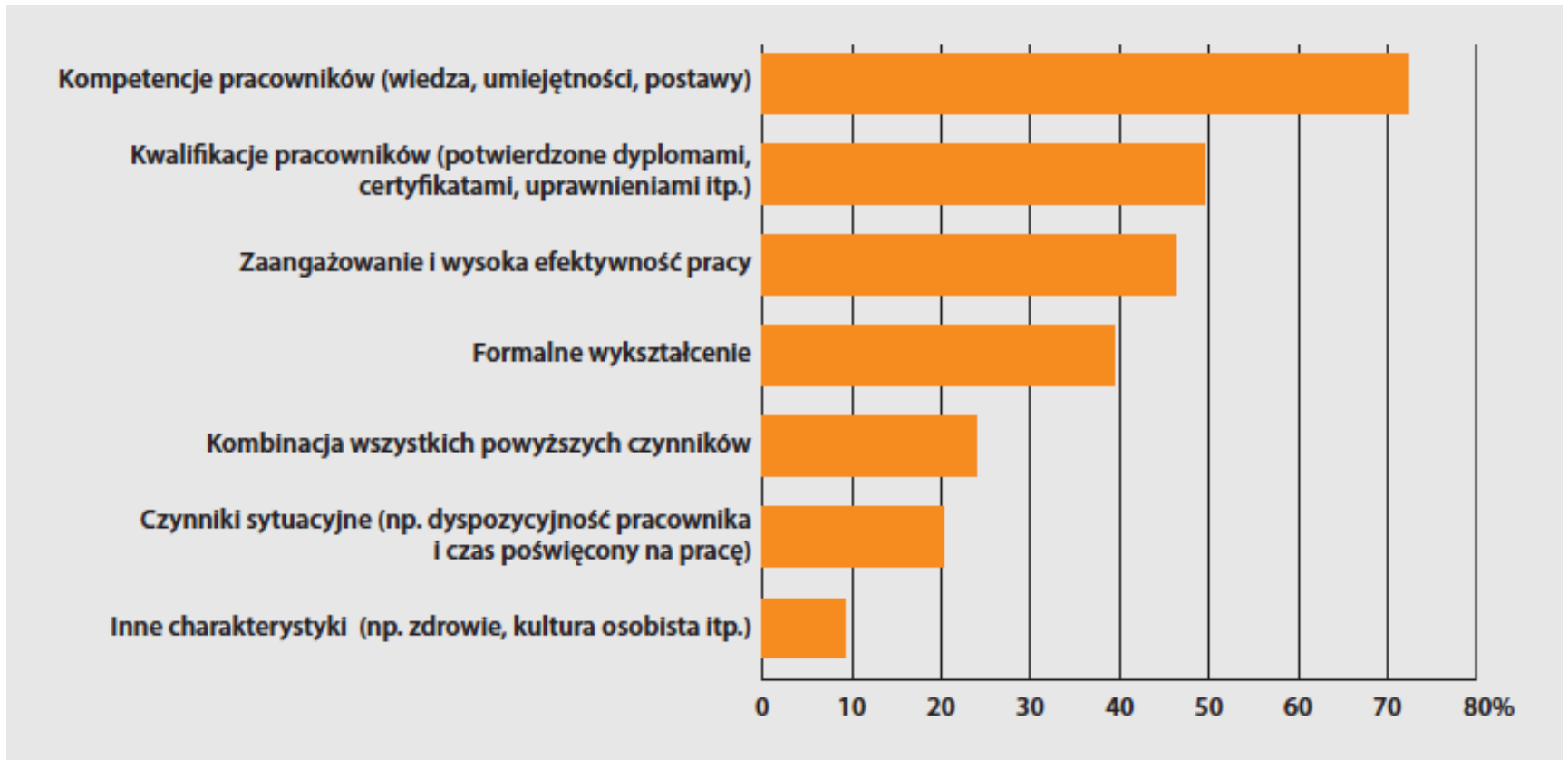
Polscy pracownicy znacznie rzadziej mają doświadczenie i korzystają z komputera co może wynikać po części z braku odpowiednich umiejętności

Źródło: obliczenia IBE na podstawie danych PIAAC

Kompetencje pracowników najważniejszym elementem kapitału ludzkiego w perspektywie dużych i średnich pracodawców

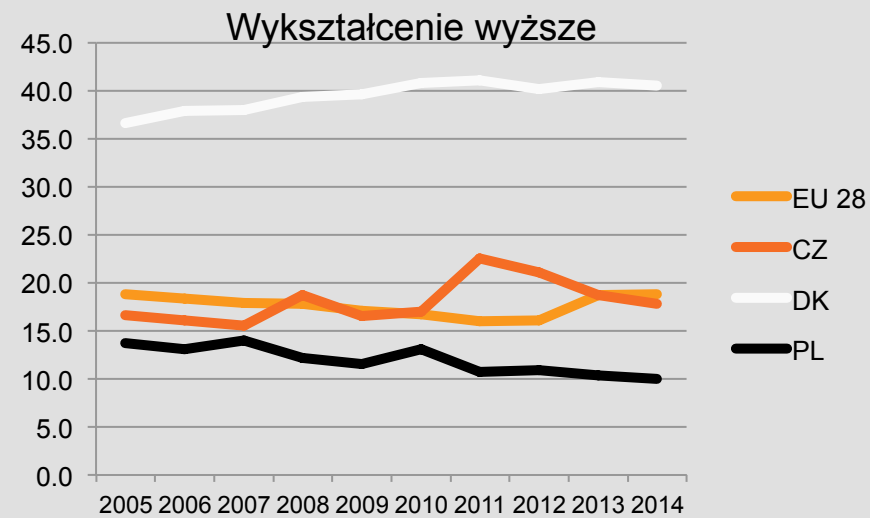
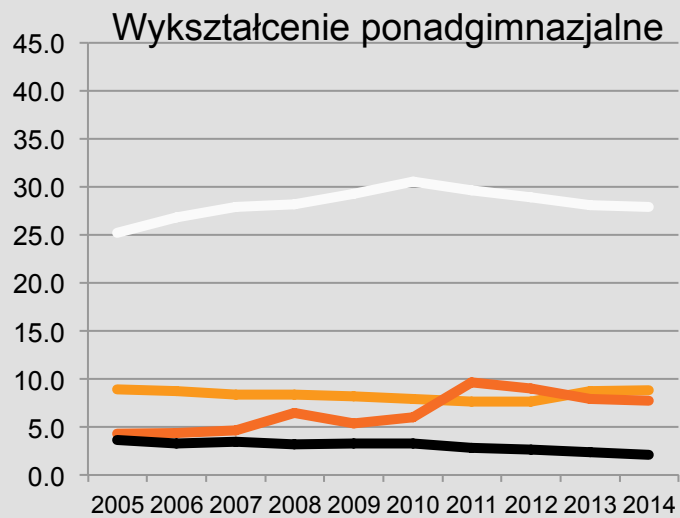
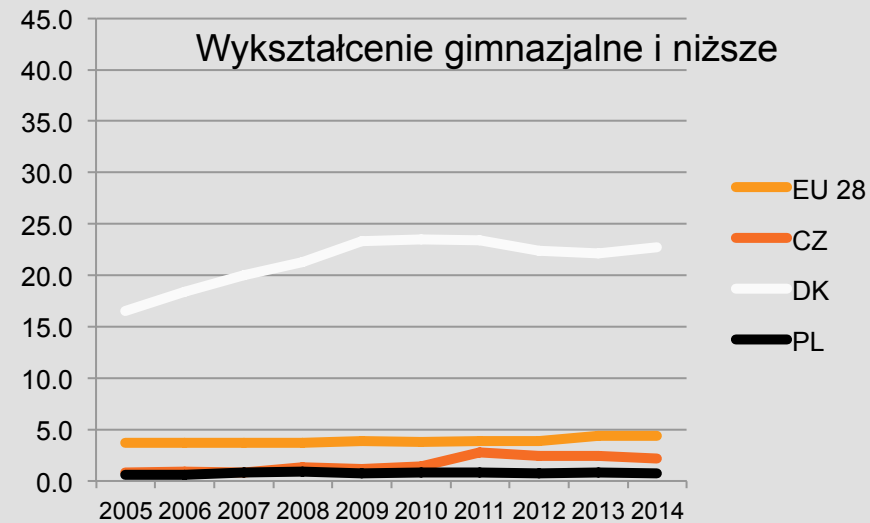
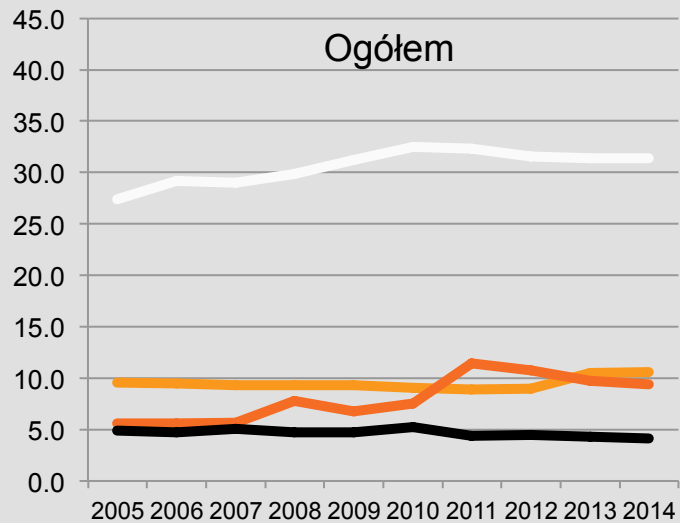
Źródło: Badanie ZZL (IBE)

Luka kompetencyjna według pracodawców

- Brak kompetencji pracowników ma wpływ na konkurencyjność przedsiębiorców – ponad 30% wskazuje na znaczący bezpośredni i pośredni wpływ deficytów kompetencyjnych na funkcjonowanie firm
- Dane badania Bilans Kapitału Ludzkiego wskazują, że $\frac{3}{4}$ pracodawców ma trudności w rekrutacji pracowników posiadających požądane:
 - Kompetencje
 - Doświadczenie
 - Motywacje do pracy
- System edukacji powinien uwzględnić efekty uczenia się związane z lukami identyfikowanymi przez pracodawców
- Uczenie się przez całe życie i odpowiednia oferta szkoleń i kwalifikacji są niezbędnym komplementarnym elementem dla kształtowania niezbędnych na rynku pracy umiejętności i kompetencji

Wyzwanie: uczenie się przez całe życie

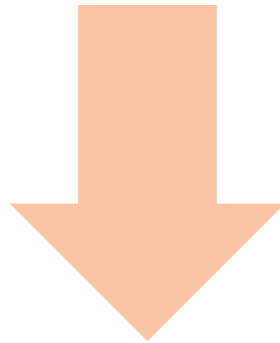

Dlaczego ważna jest perspektywa uczenia się przez całe życie?

Uczenie się przez całe życie osób dorosłych może ograniczyć lukę w kompetencjach powstałą po zakończeniu formalnej edukacji

Uczenie się przez całe życie pozwala nadążać za zmianami popytu na kompetencje i kwalifikacje

Zmiany technologiczne i globalizacja skutkują dynamicznymi zmianami popytu na kompetencje na rynku pracy

Kompetencje uzyskane w trakcie edukacji formalnej dewaluują się w czasie

Polska Rama Kwalifikacji

Obecnie poziom PRK przypisano tylko niektórym kwalifikacjom edukacji formalnej
np. świadectwo dojrzałości (matura) to poziom 4.

**EDUKACJA
WYŻSZA**

**EDUKACJA
ZAWODOWA**

**EDUKACJA
OGÓLNA**

1 - 8 numery poziomów PRK wiedza umiejętności kompetencje społeczne

SZKOLNICTWO

ogólne

wyższe

zawodowe

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Uniwersalne charakterystyki PRK

Efekty uczenia się	Kluczowe kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Zakres	– Kompletność perspektywy poznawczej
	Głębina rozumienia	– Zależności
Umiejętności	Rozwiązywanie problemów i stosowanie wiedzy w praktyce	– Złożoność problemu – Innowacyjność podejścia – Samodzielność w działaniu – Warunki działania
	Uczenie się	– Samodzielność – Metody
	Komunikowanie się	– Zakres wypowiedzi – Złożoność wypowiedzi
Kompetencje społeczne	Tożsamość	– Uczestniczenie – Poczucie odpowiedzialności – Postępowanie
	Współpraca	– Praca zespołowa – Warunki działania – Przywództwo
	Odpowiedzialność	– Konsekwencje działań własnych – Konsekwencje działań zespołu – Ocena

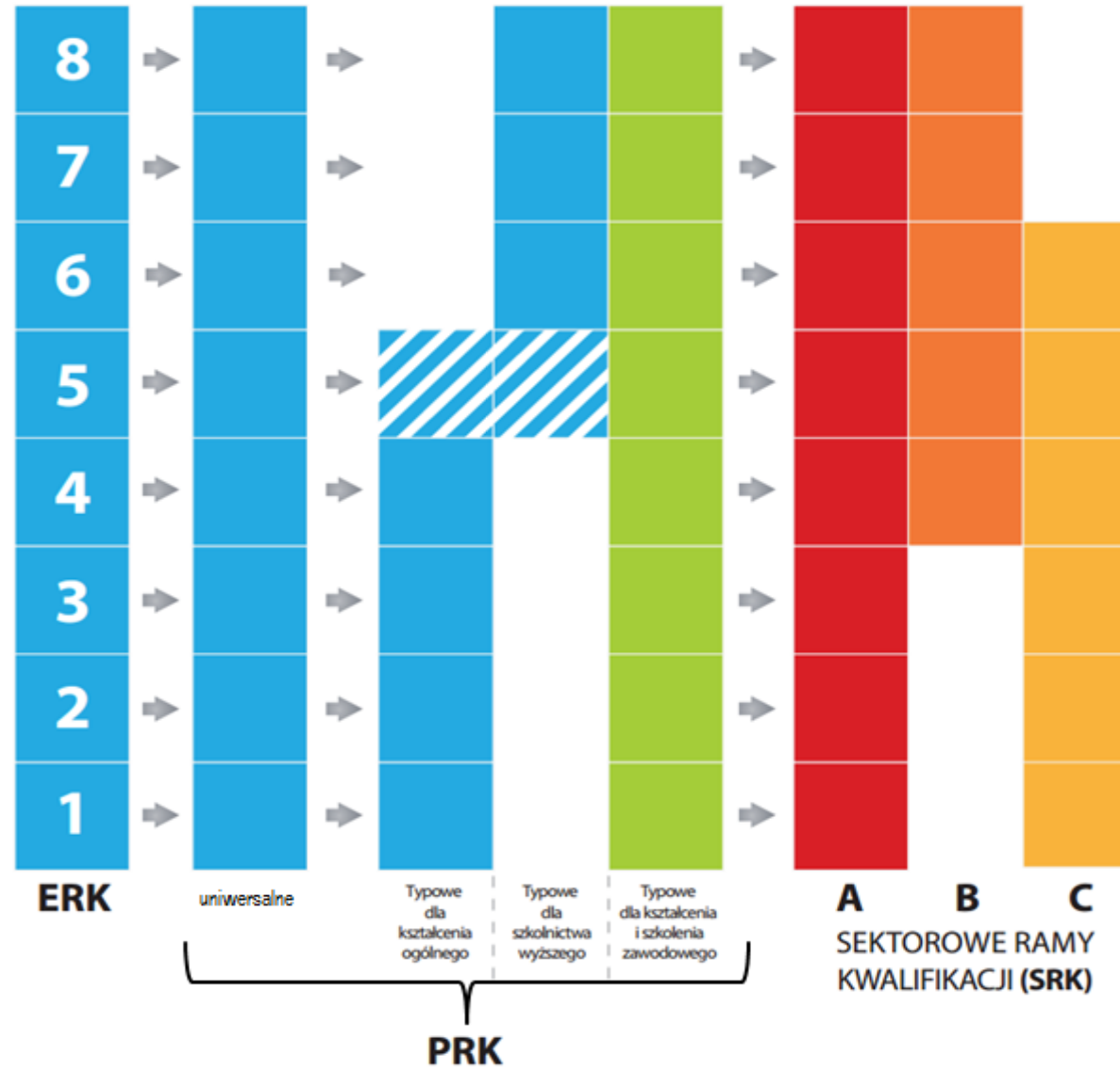

Charakterystyki zawodowe PRK

Efekty uczenia się	Kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Teorie i zasady	– Metody i rozwiązania– Działalność gospodarcza– Etyka
	Zjawiska i procesy	– Właściwości– Uwarunkowania
	Organizacja pracy	– Metody i technologie– Rozwiązania organizacyjne– Bezpieczeństwo i higiena pracy
	Narzędzia i materiały	– Działanie– Cechy
Umiejętności	Informacje	– Dokumentacja– Analiza, synteza i prognozowanie– Obliczenia
	Organizacja pracy	– Planowanie– Wykonywanie– Korygowanie planów i działań
	Narzędzia i materiały	– Dobór– Użytkowanie
	Uczenie się i rozwój zawodowy	– Rozwój własny– Wspieranie rozwoju innych osób
Kompetencje społeczne	Przestrzeganie reguł	– Zasady, instrukcje i prawo
	Współpraca	– Utrzymywanie komunikacji– Relacje w środowisku zawodowym
	Odpowiedzialność	– Respektowanie norm etycznych– Jakość– Skutki

Sektorowe ramy kwalifikacji jako uszczegółowienie PRK

Podsumowanie

- Utrzymanie konkurencyjności gospodarki w przyszłości zależy w dużym stopniu od rozwoju kapitału ludzkiego – zarówno w przypadku edukacji przed wejściem na rynek pracy, jak i uczenia się osób dorosłych
- Zmiany w kierunku określania celów edukacji w postaci efektów uczenia się pozwalają na lepsze odniesienie do oczekiwań kompetencyjnych z perspektywy rynku pracy
- Istniejąca luka kompetencyjna wymaga wzmocnienia kształtowania określonych umiejętności oraz kompetencji społecznych
- Kluczowe wyzwanie: kształtowanie umiejętności uczenia się przez całe życie
- Określenie kierunków kształtowania kompetencji wymaga współpracy pomiędzy pracodawcami i szeroko rozumianym sektorem edukacji i szkoleń
- Polska Rama Kwalifikacji może stać się narzędziem wspierającym taką współpracę